

Julian Tuwim, część 2.

Julian Tuwim. Współzałożyciel kabaretu „Pikador” oraz grupy poetyckiej „Skamander”. Przez matematykę powtarza szóstą klasę. Nie udaje mu się skończyć prawa i filozofii, które studiuje w Warszawie. Wybuchają wojna polsko – bolszewicka. Tuwim pracuje w Biurze Prasowym Wodza Naczelnego Józefa Piłsudskiego. W 1939 roku, gdy wybuchają II Wojna Światowa, emigruje przez Rumunię i Włochy do Francji, a dalej do USA. Mieszka w Nowym Jorku. Po wojnie wraca do Polski. Jest krytykowany za służalczość wobec komunistów.

Piotr Lisiewicz w Gazecie Polskiej w artykule „Stworzony lewą ręką” pisze:

5 marca 1953 r. Julian Tuwim publikuje w "Trybunie Ludu" artykuł pt. „Potęga, której nikt nie złamie...”: "Wielka jest nasza ziemia - a nie ma na niej, jak długa i szeroka, takiego kilometra kwadratowego przestrzeni, na którym ludzie nie opłakiwaliby śmierci ukochanego nauczyciela, swego brata, obrońcy, nauczyciela, prawodawcy sumień - Józefa Stalina".

Po 1989 r. przypominanie tego cytatu wielu komentatorów przyjmowało z niesmakiem. "Napisał zaledwie jeden wers, którego mógłby się wstydzić" - broniła Tuwima publicystka "Wprost" Marta Sawicka. To nieprawda. Takich wersów - zarówno tych rymowanych, jak i wygłaszanych urzędową prozą, było wiele.

"Gdzie mieszkał Włodzimierz Lenin,/ Złóż kwiatek. To był przyjaciel prostych ludzi" - to z wiersza „Do córki w Zakopanem”. "Legionerski upiór" - pisał o swoim przedwojennym idolu Piłsudskim. A dawnym przyjaciółom i byłym żołnierzom Armii Krajowej poświęcił wiersz We mgle: "I rzygają do Tamizy,/ I rzygają do Sekwany,/ I rzygają do Hudsonu./ Dorzycali się do żółci,/ Do dziur w mózgach i krwotoku,/ Wyjce w desperackiej chuci,/ Kościotrupy sprzed potopu".

Rok 1950 - Polska pogrążona w stalinowskim terrorze. „W ustroju socjalistycznym nie ma, nie będzie miejsca dla ohydnych zbrodni, gwałtów, niesprawiedliwości, krzywdy i dręczenia słabych przez silnych, ubogich przez bogatych, miłosiernych przez okrutnych" - przekonuje Tuwim uczniów szkoły podstawowej w Inowłodzu.

Po połączeniu PPR i PPS w PZPR mówi o polskim ogniu łańcucha, który coraz mocniej opasuje ziemię, "a tym samym gardziele wyzyskiwaczy, materialistów i dolarowych szantażystów". Przed światowym Kongresem Intelktualistów w Obronie Pokoju apeluje: "Nie wolno nam, ludziom mózgu i serca, trwać w neutralności, która jest wodą na młyn ludziom pięści i noża".

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Gdy do Warszawy przyjechał Aleksander Surkow, sekretarz generalny Związku Pisarzy ZSRR, na zebranie spędzono polskich pisarzy. Jak wspominał Aleksander Wat, nagle "(...) z pierwszego rzędu zrywa się wielki polski poeta, podbiega do grafomana-czekisty i w ekstazie klaszcze". Nie ze służalczości. Bo Tuwim "(...) był ekstatykiem (...) żył tylko chwilami tych uniesień i tylko dzięki tym chwilom".

Władza potrafiła odwdziżyć się Tuwimowi. Nie szczędziła mu odznaczeń. Jak zauważa Bohdan Urbankowski w Czerwonej Mszy, najważniejszymi lekturami szkolnymi czasów stalinowskich były książki O Wielkim Stalinie oraz Soso. "W dalszej dopiero kolejności uwzględniane były takie dzieła, jak: „Murzynek Bambo” Tuwima, „Lenin wśród dzieci” Krzemienieckiej czy „Kaczka Dziwaczka” Brzechwy. Ta mieszanina wytwarzała w młodych umysłach przeświadczenie, iż Stalin jest kimś najważniejszym na świecie, ale już Lenin jest jakimś bytem pośrednim między Murzynkiem Bambo a Kaczką Dziwaczką.

Na koniec - niestety nie w całości - ot, tak dla przyjemności. Najśłynniejszy wiersz jegomości Tuwima. Rzecz skandalizująca, która przyniosła mu popularność, czyli „Bał w operze”.

Dzisiaj wielki bał w Operze.

Sam Potężny Archikrator

Dał najwyższy protektorat,

Wszelka dziwka majtki pierze

I na kredyt kiecki bierze,

Na ulicach ścisk i zator,

Ustawili się żołnierze,

Błyszczą kaski kirasjerskie,

Błyszczą buty oficerskie,

Konie pienia się i rzą,

Ryczą auta, tłumy prą,

W kordegardzie wojska mrowie,

Wszędzie ostre pogotowie,

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Niecierpliwe wina wrą,
U fryzjerów ludzie mdleją,
Czekający za kolejną,
Dziwkom łydki słodko drżą.

Na afiszu - Archikrator,
Więc na schodach marmurowych
Leży chodnik purpurowy,
Ustawiono oleandry,
Ochrypł szef-organizator,
Wyfraczony krępy mandryl,
Klamki, zamki lśnią na glanc,
W blasku las ułańskich lanc,
Szef policji pierś wysadza
I spod marsa sypiąc skry,
Prężnym krokiem się przechadza...
Co za gracia! Co za władza!
Co za pompa! Jezu Chry...!
Zajeżdżają futra, fraki,
Lśniące laki, szapoklaki,
Uwijają się tajniaki
W paltocikach Burberry.
Szofer szofra macią ruga,

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Na tajniaka tajniak mruga...

No jadź, jadź! bedziesz tu stać?

Caf się, frrrruwa twoja mać!

Zajeżdżają gronostaje

I brajtszwance,

Barbarossy, oyenstierny

I braganze,

Zajeżdżają Buicki, Royce'y

I Hispany,

Wielkie wstęgi, śnieżne gorsy,

Szambelany,

I buldogi pełnomocne

I terriery

I burbony i szynszyle

I ordery

I sobole i gr and-diuki

I goeringi,

Akselbanty i lampasy

I wikingi,

Admirały, generały,

Bojarowie,

Bambirały, grubasowie,

Am!

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Ba!

Sado!

Rowie !

Raz !

Dwa !

Hurra, panowie!

Hurra, panowie!

Hurra, panowie!

W szatni tłok,

W lustrach - setki,

Potrzaskują

Damskie torebki,

Każda poprawia, każda zerka -

I boty! numerek! bez numerka!

I jeszcze pudrem

I jeszcze usta

I lustra lustrem

I znów do lustra

I już - do łoży - która? druga...

Na tajniaka tajniak mruga,

Na lewo, na prawo, na le, na pra,

A w środku już orkiestra gra,

Orkiestra gra! Orkiestra gra!

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Ostro gra orkiestra-kiestra,
Z czterech rogów, czterech estrad
Pryska extra bluzgi grzmiące,
Miedzią pluska i mosiądzem
I bac! w blask, w oklaski, brawo,
W- drgawki metalową lawą
I jazz w blask grzmiąc furioso -
I nagle duszną tuberozą
W krew, w nozdrza placadiutanta
(Tempo: szampan, szatan, szantan)
I już - wziąć, i już - udami
I już - da mi! da mi! da mi!
I чуć - w skok, i wzrok - kastetem
I pod żyrandol piruetem -
solo! solo! ma!pa! nie po...!
buch magnezja foto ślepo
uda uda da mi da mi
gene orde dzwoni rami
zęby śmiechem do maestra
i gra orkiestra, gra orkiestra!...

W okolicznych hotelikach

Całą noc robota dzika,

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Seksualny kontredansik:

Na momencik, na kwadransik,

Na portiera tajniak mruga:

Portier - owszem, portier - sługa,

Ta w woalu, tamta w szalu,

Na kwadransik, prosto z balu,

Na momencik, ot przelotem,

Szybko - i na bal z powrotem:

Rotmistrz Rzewski z miss Lenorą,

Oxenstierna z panią Fiorą,

Borys Silber z księżną Korą

Na kwadransik, szofer! wio!

Potem znów ich diabli biorą

diabli biorą

diabli biorą,

W wir tej nocy diabli biorą,

Roztańczeni diabli bio - - -!

Rąbią w ziemię Buicki, Royce'y,

Akselbanty, śnieżne gorsy

I buldogi i terriery

I szynszyle i orderzy,

Generały i wikingi,

Admirały i goeringi,

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl

Bambirały, bojarowie,

Deterdingi -

Am!

Ba!

Sado!

Rowie!

Raz ! ,

Dwa !

Hurra, panowie!

Brawo, panowie!

Mało, panowie !

Miejsce na Twoją reklamę
info: reklama@lykwiedzy.pl